

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Október 26.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam. 86. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petsorért, vagy annak nélyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Közművelődésünk fejlődése.

Írta: Molnár Viktor, államtitkár.

A népek élete akkor egészséges és az állami élet biztos, ha nagy nemzeti ideálok lelkesítik az embereket, amelyek az emberek sajátos elégtelenségét a fennálló renddel a jövőre irányozzák, és ezáltal a fokozatos haladást biztosítják.

A mindinkább szélesebb alapokra kerülő állami és társadalmi élet eszményei között a legnépszerűbb és legtermészetesebb ideál az, amely az embertömegek szellemi, erkölcsi és esztétikai nevelését egyetemessé és általánossá akarja tenni.

Különös nagy átalakító hatással van az egész társadalomra a műveltség és a tudomány, mert a vagyon mellett a műveltség az, amely az embereket az ugynevezett felső és alsó társadalmi osztályokra szétválasztja, és kétségtelen, bár kevésbé szövik szembe, hogy a műveltség milliommosai ép olyan veszélyesek lehetnek a társadalmi rend egészséges fejlődésére, mint a tulnagyi vagyon birtokosai.

A művelődési mozgalmak között, a melyek az utolsó évtizedben Európaszerte elterjedtek, a legjelentősebb az a törekvés, hogy a tudomány eredményeinek népszerűsítésén túl maga a tudás terjesztése, az elismert igazságok tanulmánya szolgáltatásba álljon a nemzeti élet szorosabb egységének, és elősegítse nyugodt, háborítlan kialakulását.

A néplélek minden időben mintegy ösztönyszerűleg kereste a széthúzó egyéni törekvések közepette az összekötő kapcsolatokat. Régibb időben a vallásos eszmék voltak nagy keltő hatással a nemzeti érzületre; majd az irodalom, költészet és művészet kerültek bensőbb kapcsolatba a néplélek termékeivel; a monda a népköltés és háziipar elemeivel és nyertek meg nagy jelentőséget a nemzeti lét harcában.

Tagadhatatlan azonban, hogy a vallás bár őszinte alázat és ájtatos buzgóság nagyobb közösségben is nyilvánulhat, mégis inkább az egyes lélek boldogulását és üdvözülését veszi célba és azért a válást a társadalmi és állami rend alapjának és nem céljául kell kitűznünk, mert egyetemes jellege, mint összekötő kapocs, az idők folyamán elhalványult; költészet és művészet pedig amennyiben remekek főleg alkotóik egyéniségének kifejezői, számot tartanak a rokon egyéni érzület visszhangjára, de csak válságosabb vagy ünnepesebb helyzetekben válhatnak az egész népet lelkesítő szózáttá és csekély

befolyással vannak a szociális erőviszonyokra. Egyedül a tudomány egyetemesebb érvényű, értelmes bizonyításon alapuló eredményeitől várhatni, hogy oly egyesítő meggyőződésnek legyenek alapjai, aminő nélkül a rendekre, osztályokra tagolt társadalom egységes nemzeti életet nem folytathat. Ez az alapja tehát annak a törekvésnek, mely elég jellemzően, Angliából indult ki, a modern államéletnek és hazájából, hogy bevigye az elméleti tanulmány szeretetét és a tudás felvilágosítását a nép minden rétegébe, és a tudomány meg a műveltség iránti szeretet és becsülését a nép minden rétegében állandóan ébren tartsa.

Nálunk a Szabad Lyceum szervezése indította meg a mozgalmat és elsősorban a középosztály köreire kívánt hatni. Majd inkább idegen példákon igazodva folytatódott a mozgalom a Szabad Egyetem munkásságában és legújabb ily hajtása, a Népakadémia néven, kiválóan az alsóbb rétegeket törekszik bevonni az olynemű tanulmányba, mely nem csak a közelfekvő hasznosságot, hanem a szellemi közösség ápolását, a művelődés áldásaiban való tudatos részvételt tekinteli céljának.

Kétségtelen, hogy a szabad intézmények mind e három águ és foku munkásságára szüksége van — a szorosabb szervezetűeken kívül a közművelődésnek.

Az alsóbb néposztályok rászorulnak — az iskolai tanításon túl — szűk körű tapasztalataik bővítésére. Föl kell előtük tárni legalább is hazánk természetes viszonyainak kevésbé ismert tényeit, nemzeti történelmünknek, irodalmunknak és művészetünknek tanulságos és lelkesítő adatait; majd az idegen országok és nemzetek példáinak bemutatásával alkalmas kell nyújtani összehasonlításra és közállapotaink szükséges bírálatára, hogy gondolkodva és okulva vehessen részt népünk minden fia a kíváncsi és folytonos haladás munkájában.

Középosztályunk műveltsége, ha itt-ott talán külső máz tekintetében javult is, nagyon is szükségét láthatja a szélesebb körű tájékozódásnak a tudományos kutatás megállapodott fogalmi eredményei valamint igazságainak és tételeinek rendszeres kapcsolataival körül. Mai nap, az élet bonyodalmaiban, ilyen eligazodás hiányában, összefoglaló elmélkedő képesség nélkül tudatos közreműködést nem várhatunk a nemzetek nagy versenyében középosztályunktól, amelyre pedig nemzetünk jövője alapítva van. S végre még azok is, akik tudományosabb előkészülettel léptek

pályájukra, nem lehetnek el a tudományoknak a folyton gyarapodó felfedezésekkel járó nagy átalakulásában, az új problémáknak és módszereknek pontos ismerete nélkül. Szükséges, hogy a mindennapos gyakorlatban el ne tespedjenek, hogy azok részéről, akiknek feladata a tudás hagyományainak megőrzése mellett a tudomány továbbvitele, a főiskolák tanárai részéről időnkint bepillantást nyerjenek a tudós vizsgálat műhelyébe és hogy ez uton fönttartsák a tudós pályák közössége.

Ime, körvonalakban a három, már megalakult intézmény, a Népakadémia, a Szabad Lyceum és Szabad Egyetem külön sajátos feladatának egymást segítő és kiegészítő működésének jellemzése.

Ezen intézmények között és mellett működik az Uránia Magyar Tudományos Egyesület és az Uránia Magyar Tudományos Színház, amelyek szélesebb körű szervezetűek és sokoldalú eszközeiknél fogva a fent elősorolt intézmények között országos jelentőségűek nemesak azért, mert egyetemes jellegűeknél fogva az egész országban egymagukban állanak, hanem különösen azért, mert működésüket az egész országra, a fővároson kívül csaknem az ország minden városára már kiterjesztették, hanem az ország legkisebb községeibe is eljutnak felvilágosító, oktató és nemesítő tevékenységükkel.

A válság.

A miniszterek eskütétele.

Lányi Bertalan igazságügyminiszter, Vörös László kereskedelemügyi miniszter, Kristóffy József belügyminiszter, Luxács György vallás- és közoktatásügyi miniszter és Kovács-évies István tárcanélküli horvát szlavon-dalmát miniszter valóságos belső titkos tanácsosi minőségben okt. 21-én délelőtt 10 órakor tették le az esküt a felső kézfélbe.

Ez ünnepies aktusnál Goluchowski gróf külügyminiszter és Gudenus báró főkamaraas működtek közre. Az esküformát waldenegg-i Berger Oszkár udvari és miniszteri tanácsos olvasta fel.

Ezután Feilitzsch Arthur báró, az új földművelésügyi miniszter tette le a felső kézfélbe az esküt. Az eskütételnél Fejérváry Géza báró miniszterelnök és Oreczy Béla báró zászlós ur működtek közre. Az esküformát Vértessy miniszteri tanácsos olvasta fel. Az eskütétel után a felső kézfélbe a minisztereket kihallgatáson fogadta. Ő felsége délután 1 órakor Fejérváry Géza báró miniszterelnököt és Kristóffy belügyminisztert külön kihallgatáson fogadta.

A kormány programja.

Általában az a hír van elterjedve, hogy a Fejérváry-kormány a jövő hét folyamán tájékoz-

tatja a közvéleményt programjáról, arról az alapról, a melyen újlag vállalkozott a kormányzásra. Erre a hírre Kossuth Ferenc tegnap egy estilapban felszólítja Fejérváry báró miniszterelnököt, hogy programját december 19-én terjeszse elő a képviselőházban. Hogy Kossuth Ferenc felhívása vagy ajánlata mennyire érekelhet, azt híven illusztrálta a vezérő-bizottság egyik tagja, aki tegnap vízshangul e cikkre kijelentette, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök ugyanis hiába akarja programját a képviselőházban kifejteni, mert az ellenzők egy része zajongásával megakadályozná.

A vezérő-bizottság üléséből.

Nagy érdeklődés mellett folyt le htfőn este a vezérő-bizottság ülése, melyen majdnem valamennyi tag megjelent. Az ülés lefolyásáról a következőket jelentik:

Mindenekelőtt Bartha Miklós halála feletti mély fájdalomt fejezte ki a vezérő-bizottság nevében Kossuth Ferenc, elmondván, hogy Bartha halála e válságos időben valóságos csapás a nemzetre.

Majd Polónyi Géza referált azon tárgyalásokról, melyeket Flumében a horvát-dalmát képviselőkkel folytatott. A bizottság közönségtel tudomásul vette a jelentést és a horvát kérdések intézésére alakított ötös bizottsághoz áttette a jelentést.

Ezután Kossuth Ferenc szólalt fel azon kérdésben, hogy a vezérő-bizottság foglaljon állást már most a kormánnyal szemben, avagy várja-e be a kormány programjának nyilvánosságára hozatalát.

A bizottság elhatározta, hogy elaborátumot dolgoz ki, a melyben állást foglal a kormány ellen két okból és pedig

először, mert úgy a képviselőház mint a főrendiház bizalmatlanságot szavazott a kormánynak,
másodszor, mert a vád alá helyezési indítvány a képviselőházban előjegyzésbe van véve.

Miután több vármegyei és városi törvényhatóság üdvözlő átiratát halásan tudomásul vették, a vezérő-bizottság elhatározta, hogy álláspontja körvonalozására, a bizottság határozatát közzéteszi.

Az oltáregyesületek és a cselédügy.

— Balázs Ferenc főesperes beszéde a közdivásárhelyi oltáregyesület október 22-én tartott közgyűlésén. —

Mélyen tisztelt Közgyűlés,

Egyesületünk közgyűlésének keretében, az előző ki megnyitó után, egy kis tért szokott betölteni az igazgató beszéde is. A kegyelem szövege érintse mai alkalommal, főleg a következő imádsági órákban lelkünket, szavaimat irányítsa a mindeneket igazgató s tabernákulumainkban székelő édes Üdvözítő s jószágával eszközöljön hatást és maradványságot hallgatóimnak lelkületében. Talán sokak előtt kicsinyesnek fog feltűnni a tárgy, melyről éppen a mai nap kívánok értekezni. Szinte szemrehányás elé nézek, mintha sérténém az alkalom színvonalát; de bátorságot kölcsönöz és szólást parancsol az előttünk álló isteni példa: midőn a szeretet csodájában a végtelen alázatosság képét szemléljük, ki szolgai alakot vett Magára, hozzánk emberekhez lett hasonló, hogy ember ne nézze le testvér — embertársát, bármily sors és állapotban éljen az; hanem teljesüljön az Ő isteni tanítása: „A ki nagyobb akar lenni köztetek, legyen a ti cselédetek, a ki első akar lenni, legyen a ti szolgátok; valamint az ember fia Jézus a mester, az Ur, nem jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon s váltásul sokakért életét adja. (Szent Máté XX. 26. 28.)“

Oltáregyletünk, ha magasztos célját híven kívánja megoldani s nemes feladatát a napi életben is üdvösen akarja betölteni, úgy nem hagyhatja figyelmen kívül, a cselédügyet, melynek felkarolására Magától, Jézustól nyertünk missiót, midőn az Oltári Szentség szerzésének estjén a szolgák kötelemét teljesítve, megszentelte azok állapotát, hogy érdeklődésünket azokra is kiterjesszük s példáját azok gondozásában követni iparkodjunk. „Ti engem Mesterek és Urak hívtok és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát az Ur és Mester megmostam lábaitokat, Ti is tartoztok azzal egymásnak, mert példát adtam Nektek, hogy a mint én cselekedtem veletek, Ti is úgy cselekedjétek. (Szt. János XIII. 13—15.)“

A cselédkérdés napi rendben van, s talán éppen ebben az időszakban okoz gondot sok gazdának s urának egyaránt. S midőn annak misériát minden oldalról megfontolász tárgyává tesszük, társadalmi uton, törvényhozás terén, kongresszusok keretén belül, cseléd otthonok és biztosítási egyletek szervezése által, mégis rendezetlen marad a kérdés és félszeg minden törekvés, mert a bajok nőttek nőnek és általánosabbakká válnak a panaszok és súlyosabbá az állapotok.

A közönség sajnosan érzi ezt országsszerte városokban és községekben egyaránt s általános óhaj-tássá vált, hogy a törvényhozás szabályozza az igényeknek megfelelő módon alkalmas intézkedésekkel a cselédok ügyét. Nem a törvényhozás ellen emelek kifogást; cselédeink ügyét törvényekkel, nyilvántartással, a közigazgatással kapcsolatosan, új hivatalok felállításával, melyek a gazdákat megóvnák a cselédok tulajdonságaival szemben, s viszont a cselédokat uraik netalán igazságtalan bánásmódjától, csak részben lehet megoldani. Teljes és tökéletes megoldásra egyedül a Krisztusi szeretet parancsa vezet, s az ebből fakadó Szellem egyenlítői ki a házazokat, melyek mind a két részlől léptek előtérbe.

A cselédeknek sem kelek védelmére, erkölcsi züllésük, anyagi romlásuk okozói legtöbbször önmaguk. Vajha az urak és urakok nyitnának utat, nyujtanának módot, hogy a lelki ügyek vezetői hatalmukba ejthetnék, az alattvalók szívét felvilágosítva őket szentbeszéd, keresztény tanítások révén állapotbeli köteleik istenes teljesítéséről, oktatván őket arról, hogy állapotuk, melybe az isteni Gondviselés helyezte, Isten előtt egyenlő bármely állattal, különbséget azok között csak az emberek tesznek, kik másként itélnek, mint az Isten; abban ép úgy lehet Isten előtt érdemeket szerezni, mint bármely magas állásban. E tudat békítse ki sorsával, e tudatban tőrjön a viszontagság napjaiban, zúgolóds nélkül, meggondolva azt is, hogy ura neki nem ellensége, de jóakaró barátja. (Kursch L.)

Vajha minél gyakrabban kínálkoznék alkalom a lelkivezetők számára, hogy az apostol tanítását vészhetnek a szolgálatban levők szívébe. Legyetek hűségesek és engedelmesek ne csak a jó és szelíd, de a keményebb természetű gazdák iránt is, nem félelemből, de szeretetből szolgálván, nem földi bértért, de égi jutalomért: „Szolgák — ugymond Szent Pál — engedelmeskedjétek uraitoknak szívetek egyenességében, mint Krisztusnak. Nem szorol szolgálván mint embernek kedveskedők, hanem mint Krisztus szolgái, tudván, hogy kiki ami jót cselekszik, annak veszi jutalmát az Urtól akár szolga akár szabad. (Ez. VI. 5—8.)“

Ide iktatom a naponként felmerülő panaszokat „Régente egy cseléd sokáig elszolgált egy gazdának. Most a hitetlen kor zelem megmáltelyezte a cselédosztályt, mely urát nem tiszteli, mint kenyéradóját de zsarnokát látja benne.“ Panaszot hallunk, s úgy is tapasztaljuk, hogy a cselédok hűtlenség, engedetlenség s erkölcsatlenség. Nekik csak olyan hely tetszik, hol restelkedhetnek, és szabadon éjjelezhetnek. „A kereszténység a cselédben is az embert tekint, és a gazdákat a cselédok irányában humanus eljárásra serkenti, azonban a mai cselédség vissza él a humanizmussal, hova tovább követelőbb lesz, nemcsak hűtlenség uraikhoz, de főleg nagy városokban uraik élete ellen is törnek, mint a napi sajtóban sokszor olvasható.“ (Albrecht: közigyek.)

E bajnak okát abban látom, hogy sok gazda kiöli cselédje szívéből az erkölcsi érzést, vallási kötelemeinek teljesítésétől visszatartja, még vásár- és ünnepnapon is szolgai munkát végeztet vele, cselédjének erkölcsé felött nem érködik, pedig míg a cseléd vallásos és erkölcsös, addig hű és engedelmes, ha vallástalan, erkölcsatlensé lesz, minden rossz kitelik tőle. E téren sokan az államtól várnak ily forma intézkedést; a városokban a rendőrségnek, a községekben a csendőrségnek éber szemmel kellene kísérnie cselédokat az éjjeli csivargásokat megakadályozandók; cseléd hivatalokat kell szervezni a hűtlenség és a rossz cselédok ellenőrzésére, melyek intézkedjenek, hogy teljesítgőtt olyan béréket ne követeljenek, melyeket a közönség teljesíteni képtelen, a hivatalok pótolnák a cselédnek nem megfelelő és legtöbbször káros irányú tudakozódó intézkedéseket.

Nem tagadva a kívánságok életszerűségét mégis azt mondom, hogy itt megállapodni nem szabad. Nemesebb törekvésekre van szükség, eminenciálni

kell az élet ezen osztályát a páriák sorából oda, hova a Krisztusi szeretet parancsa helyezi, hogy a cseléd legyen a család kiegyesítő része, többet mondok, legyen a családnak, ha jogban nem is egyenlő de megbecsülésben, figyelemben és ker. szeretetben törvényes tagja, részesüljön emberséges bánásmódban, mint olyan, kinek hallhatatlan lelke urával egyetemben Istennek képmása. Ti is urak szeretetteljesen bánjatok szolgaitokkal, tudván, hogy mind ő, mind a ti uratok mennyekben van, és személyválogatás nincsen ő nala. (Ez. 7. 9.)

Ennek előérésére nem cseléd-törvény vezet; ezt a szívnek a ker. szeretetének törvénye eszközölheti, melyről a következőkben megemlékezve, az eszme táborába az oltáregyesület tagjait kívánom első sorban toborozni.

Midőn a munkának megadjuk bérét, ne vonjuk el tőle lelke üdvösségét, mert ezt biztosítva rend, béke, megelégedés és szeretet honol a családi élet minden rétegében.

Tekintsük a cselédben felebarátunkat és Isten képmását. Két fészületet állítok t. hallgatóim elé. Egyik szinaranyból, másik fából készült. Vajjon tisztelik egyiket s másikat megvetik? Hiszem, mindkettő iránt egyenlő tisztelettel viseltetnek, mert mindkettő az isteni mester képe, a kit szeretnek. Ép így az isteni szeretet alapján alárendeltségénél fogva is szeretjük az embereket, bár más a származásuk, címük, rangjuk, ruhájuk, műveltségük, de azok is Isten képmásai.

Az, hogy a szolga viszonyainál fogva keresetre szorul, nem ejt eszről emberi méltóságán, hogy ő szolgának született, ép úgy nem oka, mint nem érdeme az Urnak, hogy azzá lett. Szalézi Szent Ferenc hasonlatával élők: a korall míg a tengerben van zöldes és éppen nem szép ágacska, de mihelyt kivéve a napra tétetik, pirossá válik és fényével elbájol. Míg a felebaráti szeretet a természet határai között marad, nincs sem szépsége, de mihelyt kivéve az isteni szeretet napjára, megszenteltetik az Isten lelke által, ki maga a szeretet, akkor egész tökéletességében mutatkozik, segélyére siet felebarátjának kivétel nélkül, gondoskodik szükségleteinek kielégítéséről, örvend boldogságának, lelki elő nemtelenség, kívánja neki a malaszt javait s meg is szerzi számára.

A könyörtelen és embertelen bánásmód öngyilkosságha kergetett sokakat. Mutatja a marólug számtalan áldozata. Sokszor jut a szegény cseléd ilyen bánásmód miatt a kórházba vagy tehetetlen agg szüleinek beteg nyakára. Egész napon át hidegben dolgozott, sokszor éjfélig mosott, hideg kamrában pihent, csak pár órát, mert hát nem fizetik hiába.

Az ideges, bosszualló s minden kicsinyiséget kiáltozó urnó — mondja Stolz Albán — valóságos megölője cselédje testi és lelki épségének. És a cseléd lelki ügye??

Városhelyen évek hoiszu során át szentmisét nem hallgat, prédikációról szó sem lehet, s ha a jámbor leány gyónni szeretne s husvét táján a szent áldozáshoz járulni, talán kinevetik szegényt s ilyenkor az a nóta járja: „első a kötelesség s azután jön a templom, a ki fizet, azt kell előbb kiszolgálni.“ De Isten is fizet!!

Lehet-e csodálkozni azon, ha az ima szárnyai nem védik a szegényt s a szentség malasztja nem nyujt erőt, elbukik a gyenge, elvesz a vallásos érzés s következik a szerencsétlen bukás és nyomába lép az erkölcsi érzéktelenség, midőn, mint szemeinkkel láthatjuk, szabadon, lelkiismeret furdalás nélkül üzik a szemérmertelenség ocsmány tetteit. Az erkölcsatlenség hiteltelenséget szül s a vallástalanság pedig farradalmat s gyilkot.

Uraim! az 1889. évben katolikus gyűlésben egyik spanyol miniszter ezeket mondotta:

A tudós a ki önmaga adja meg magának a bölcsesség szabadalmát, azt hirdeti tanszékéről: „nincs Isten!“

Amulva hallja ezt az előljáróság, saját lelkiismeretére alkalmazza és azt mondja: „nincs igazságosság!“

Visszhangzik a gonosztevő fülében és így szól magához: „nincs bűn.“

Meghallja az élvezetre vágyó ifju is, hogy senki következtet: „nincs erény.“

Tudomásukra jut az alatt valókna és eldönlik: „nincs törvény.“

Október 26.

Ha ez a tanítás le kerül az utcára a cselédnép közé: puská ropoz és foly a vér. (Niklos: modern, hitv. fegyverek.)

Midőn Voltaire istentelen barátaival asztalánál ült, vállaltalan tanákkal hozakodtak elő amazok. Bár ő is ép oly istentelen volt, mint társai, félbeszakította őket e szavakkal: „várjatok, míg szolgálaim eltávoztak, nem akarom, hogy legközelebbi éjjelen megfojtsanak”.

Hölgyeim! Azokhoz szólok, kik anyák s így szülők, kiknek Isten drága kincsét adott, kincset, melyet egy őriznek, mint szemük fényét, kincset, mely örömről, boldogságról, mindenről. Hányszor kell e kedves kincset azokra bízni, kiknek örökében, lelki érdekében főképp, ez alkalommal szavamat emeltem?

Talán sokan kelletlenül nagyobb mértékben is érvényesítik e megbízást, többet hagyva ártatlanságukat a cseléd ölében, mint az anya kebelén.

Gondoljuk-e, hogy egy-egy elejtett szó, egyetlen rossz példa, testet s lelket ölére még gyanánt hat a romlatlan kebel fogékony lelkére? Az édes anyai szeretet szent nevében kérem közreműködésüket.

Ujtsuk fel a szent hajdankor képét, midőn a ker. családokban felhangzott az Istent dicsőítő közös ima s a ház minden tagja kivétel nélkül felelte az „amen”-t. Legyen a cseléd számára is vasárnap és ünnep, de csak az igazi: orgonaszó s tömjén illat mellett s az egyház parancsa házi törvény legyen, mely urat, szolgát egyformán kötelezen: „Bűneidet minden esztendőben meggyónjad és az oltári szentséget magadhoz vedged”.

Ha ily irányban sikerült igazgatnom Oltáregyletünk tagjait, a jól végzett munka öntudatának édes jutalmával, hálával borulok le az előtt, ki mindeneket, kicsit és nagyot, urat és szolgát magához vonz, azzal édesgetve: „én leszek a te nagy jutalmad”.

EGYESÜLETI ÉLET.

A kézdívársárhelyi Oltáregyesület közgyűlése

A zágoni Báró Szentkereszty Stephanie alapította „Kézdívársárhelyi Oltáregyesület” 28. évi rendes közgyűlését október 22-én délután 3 órakor tartotta Kézdívársárhelyen, a rom. kath. főgimnázium rajztermében, mely zsúfolásig megtelt vallásos, buzgó, különösen női közönséggel.

Különös érdekességet kölcsönözött a nagyban emelte fényét a közgyűlésnek az az öröndetes tény, hogy Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök nemcsak megjelent a közgyűlésen, hanem azt személyes vezetésével is megtisztelte s ezáltal mintegy kiemelte az egyesület közgyűlései közül.

László József lemhenyi esperes-plebános vezetésével a közgyűlést a közgyűlésnek az az öröndetes tény, hogy Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök nemcsak megjelent a közgyűlésen, hanem azt személyes vezetésével is megtisztelte s ezáltal mintegy kiemelte az egyesület közgyűlései közül.

A közgyűlésnek legjelentékenyebb pontja: Balázs Ferenc esperes, egyesületi igazgató nagyszabású igazgatói beszéde következett ezután. Általános figyelem között tartotta meg a beszédet az általános szeretetnek és népszerűségnek örvendő igazgató s az ő labilincselő, rokonszenves előadásában az oltáregyesület legközelebbi teendőjéről egy igen fontos szociális kérdést a cselédkérdést jelölte meg, behatárolva, hogy miképpen vonatja be teendői, céljai közé az oltáregyesület a mai rossz cselédviszonyok, cselédkerülesök javítását. A lelkes éljenzéssel fogadott igazgatói jelentéshez Majláth püspök is hozzászólt, melegen ajánlván, hogy nagyobb városok példájára Kézdívársárhelyen is létesít-

essék cselédleányok részére ugynevezett „Cselédotthon”, melyben vasárnaponként összegyűlnek a leányok; arra föltekint intelligens nők és urak pedig előadásokat, felolvasásokat tartanának a vallásérköles, történelem, néprajz köréből, a leányok szavalatának, énekelésének, nő munkákat pl. foltozást stb. tanulnának s így elfoglaltatván az utoi cselegetésektől, az erkölcsi sülyedéstől megóvatnának. A közgyűlés még Bors László im. csalvi plebános hozzászólását hallgatta meg, melyek után hálás köszönettel adózott Balázs főesperesnek eszmegazdag, fontos igazgatói beszédéért s elfogadván a Majlát püspök javaslatát is a választmányt átsitotta, hogy a cselédkérdést a javaslat szerint vegye be működési programja keretébe s valósítsa meg az intelligencia, a tanárok, tanítók, tanítónők közreműködésével a „Cselédotthon”-t is; a Balázs főesperes beszédét, ig. beszédét közölje a helyi lapokban, s az Oltáregyesületi jegyzőkönyvben, mely aztán annyi példányban sokszorosítsa az érdekes beszédet, hogy az az erdélyrészi oltáregyesületek tagjai között szétszórható legyen.

Solyom Géza zelencei plebános, egyesületi főjegyző tette meg ezután az 1904-ik évről szerkesztett titkári jelentését. Beszámolt ebben az 1904-ik év eseményeiről s foglalkozott ő is a cselédügynek az egyesületi munkásság körébe való bevonásával. Általános helyeslés követte a csinosan összeállított jelentést s érte a főjegyzőnek a püspök-elnök jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés helyeslése között.

A pénztár állapotáról László József lemhenyi esperes tett részletes jelentést; ebből kiemeljük, hogy az utolsó tárlaton kiállított s az egyházaknak kiosztott templomi cikkek ára fejében 5000 korona fizetett Rétay és Banedek fővárosi cégnak; ezen összeg levonásával az 1904. év végén az oltáregyesület vagyona 21.655 korona 93 fillért tesz. A közgyűlés a pénztárosi jelentést elismeréssel vette tudomásul s a számvizsgáló-bizottságnak Bors Lászlótól előadott jelentése alapján pénztárosnak a szokott felmentvényt, a fáradozásaiért kifejezett köszönettel adta meg.

Végül indítványok kerültek napirendre. Ezek közül fontos volt a pénzügyelésre vonatkozó bizottsági jelentés; melynek tárgyalása után kimondotta a közgyűlés, hogy az Oltáregyesület tőkáját nem adja be központi kezelésre, sem kölcsönökre, mivel a kézdívársárhelyi takarékpénztárban, ha csekélyebb is valamivel a kamat, kelően biztosítottnak tartja. Az alapszabályoknak a központtal való szervezet keresztültelétől folytán szükségessé vált módosítására a közgyűlés a választmányt utasította s végül Püspök ur indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az Adventben és böjtkben ugynevezett vallásos estélyek rendeztesen s e célból Balázs Ferenc főesperes vezetésével a közgyűlésnek az az öröndetes tény, hogy Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök nemcsak megjelent a közgyűlésen, hanem azt személyes vezetésével is megtisztelte s ezáltal mintegy kiemelte az egyesület közgyűlései közül.

T. jegyző.

NAPI HIREK.

— Főpásztori látogatás Kézdívársárhelyen. Gróf Majláth G. Károly püspök főpásztori teendőt — mint már mult számunkban is írtuk — folyó hó 21-én a főgimnázium látogatásával kezdte meg, a hol Hassák igazgató üdvözölte a tanártestület élén, Reggel fél 8 órakor csendes misét olvasott az ifju-

ságnak; 8 órától 10-ig pedig a tanulók feleletét hallgatta meg. 10 órakor meglátogatta az épülő kézdívársárhelyi gimnáziumi épületet. D. u. 2 órától késő estig gyóttatott. Vasárnap reggel az áldozás szentségében részesítette az ifjúságot s igen sok hívőt. 9 óra után a Rudolf-kórházban a betegek, köztük Pál Ferenc esiksomlyói tanítóképző-tanárt látogatta meg, aki a nyáron gabonacsépléskor egyik lábát elvesztvén, itt keres gyógyulást; majd a főgimnázium és hitközség volt főgondnoka, a váratlanul elhunyt Dr. Bánffy Zsigmond özvegyénél tett Hassák igazgató kíséretében résztvett látogatást. Nagymisét után a főgimnázium alapkövetéti ünnepélyén pontifikált; megáldván, megzentálván az épülő hajlékot, szép beszédben kérte Isten segédelmét, áldását az új hajlékra, építőire, a munkásokra, tanárookra és ifjúságra. Délután 3 órakor résztvett a kézdívársárhelyi Oltáregyesület közgyűlésén, melyet mindvégig nagy bölcseccsel vezetett; annak végzéstét a templomban vezette a szentségimádási ájtatosságot s elvégezte a veosernyét. Hétfőn reggel 7 órakor áldozó papokká szentelte Boros József torjai és Huszár Ádám piskitelepi segédlelkészeket s 9—10 óráig még a főgimnáziumban látogatást végzett; 10 órakor a papság, a tanári kar s ifjúság nevében Balázs főesperes hálás szavakban búcsút vett a főpásztortól, aki számos kísérettel a 10 óra után induló vonattal hazatért székelyhelyre kíséretével együtt.

— Bartha Miklós temetése. Bartha Miklós ravatalához szombaton délelőtt valóságos zarándoklat az emberek, hogy a nagy halottól koporsójához vegyenek búcsút. Koporsójára virágkoszorút tettek: a képviselőház, a Petőfi-Társaság, továbbá Károlyi István gróf, Győrffy Samu báró, Timon Ákos, Lovász Márton, Zboray Aladár, Mezey Gyula, Tóth Pál, Papp János és sokan mások. A koporsót délután két órakor zárták le és megtették az intézkedéseket a gyászszertartásra. Nagy résztvétel mellett temették el délután 3 órakor Bartha Miklóst. Mikor Haypál Benő református lelkész elvégezte az egyházi szertartást, a koporsót Bandá Marci bandájának nótái mellett a halottas kocsira vitték. A Deák Ferenc-utcai halottas ház előtt ekkor már ezerével álltak az emberek, akik kikísérték Bartha Miklóst a temetőbe. Künn a temetőben elsőnek Csiklay Lajos beszélt a Budapesti Ujságírók Egyesülete nevében. Beszédét a következő szavakkal fejezte be: — Így búcsúzik tőled a Budapesti ujságírók Egyesülete, melynek te egyik legnagyobb dísz voltál, a mely egyesület mindig hálással fogja megőrizni aldt emlékedet. Nyugodj békén az anyaföldben, a melyért annyi szenvedtél. Isten veled! Utánna Apponyi Albert a fűg. pirt nevében mondott búcsúbeszédet. Ezután Holló Lajos országgyűlési képviselő lépett a koporsóhoz és a Magyarországi nevében búcsúzott el a halottól. Majd Ábrányi Emil búcsúzott Bartha Miklóstól a Petőfi-Társaság nevében. Végül Zenta város nevében Gulyás László s az egyetemi Ifjúság nevében Melha A. vett búcsút. Ezután elénekelték az utolsó gyászdal, a melynek elhangzása után lebecsülták a sírba a koporsót s rárakták a sírra azt a rengeteg koszorút, a meilyel Bartha Miklós ravatalát barátai és tisztelői elhalmozták.

— Halálozás. Öszinte részvétellel közöljük, hogy Budai Petsits Béla, nyng. m. kir. honvéd őrnagy, a kézdívársárhelyi honvéd zászlóalj volt kitűnő tehetségű, rokonszenves modorú, népszerű parancsnoka, városunk társadalmi életének pár évvel ezelőtti köztisztviselői állott derék, gavallér tagja f. hó 22-én, hosszas szenvedés után Budapesten egyik szanatoriumban jobb létre szenderült. A boldogult jeles katonája felesége szül. Jakab Károlyn s kis fia Petsits Béla kivül apósa Jakab István tak.-pénztári vezérigazgató és családja s kivülök számos rokona gyászolja. Porréseit Budapesten helyezték örök nyugalomra. Legyen áldás emlékezetével.

— Alapkövetéti ünnepély. Magasztos, szép egyházi ünnepség keretében történt meg a kézdívársárhelyi r. kath. főgimnázium alapkövetéti ünnepélye. Vasárnap d. e. fél 11 órakor, óriási nagy közönség jelenlétében. Előzőleg Balázs Ferenc torjai főesperes a gimnázium püspöki biztosa fényes segédlettel nagymisést celebrált, melynek végével processióval ment a tanártestület vezette ifjúság, élén Gr. Majláth Gusztáv Károly püspökkel, a kinek mint-

egy 10 pap'án'ir s lelkész egyházi ornátusban se-gédkezett. A litánia elvégzése után a főpásztor meg-szentelte az alapkövet, majd szép beszédben kérte az Isten áldását a leendő új épületre, annak terve-zőire, építőire, összes munkásaira, a tanárookra és az ifjuságra. A mély hatást gyakorolt főpásztori beszéd után Kovács I. tanár stentori hangon felolvasta annak a Nagy Dénes tanár által művészi csinnal készített emlékműnek a szövegét, melyet az alapköben, a gimnázium történetét, fejlődését ma-gában foglalt értesítővel, lapokkal együtt egy ok-szidált bádorg dobozban elhelyezték: majd Majláth püspök megtette a szokásos 3 kalapácsütést vallá-sos jelmondat kíséretében s ennek végeztével Balázs Ferenc főesperes üdvözölte egy remek szép beszéd-ben a főpásztort, hogy eljött személyesen az alapkö letételre; kifejezte a székeség háláját a püspök, a státus vezető férfiai, s az állammal szemben, mely utóbbi jelentékeny államsegélyvel lehetővé tette az új épület létesítését, végül az összes adakozók iránt lerőta az intézet háláját, rendkívül hatást idézve elő gyönyörű beszédével. Ezzel az ünnepély véget ért. Az alapkö letétel alkalmából Dr. Ráth Endre, városunk orsz. képviselője a következő szép táv-íratot küldte: „Lelkemmél ott vagyok, köszöntöm mindazokat, akik lehetővé tették, hogy országunk határán új erős vára épülhessen a nemzeti kulturá-nak, tudásnak és haladásnak. Isten áldása tegye szilárdá az alapkövet, hasznossá minden porszemét, amelyből épülni fog; acélozza meg lelketekeket, szí-veketek, hogy hirdethessétek és hirdetni merjétek, hogy csak izzó, vallásos hazaszeretéből fakadó nemzeti kultúra lehet biztosítéka szegény hazánk szebb, boldogabb jövődjének“.

— **Új ügyészégi megbízott.** Az igazságügy miniszter Dávid Jenő kézdivásárhelyi lakos, ügy-védjelöltet kinevezte ügyészégi megbízottul a kéz-divásárhelyi kir. ügyészség kerületébe, a kézdivá-sárhelyi kir. járásbíróshoz.

— **Értesítés.** Több oldalról naponta annyi megkeresés érkezik hozzám eselődügyben, hogy azokra válaszolni képtelen vagyok; azért ezután ki-

vánom értesíteni a nagyra becsült érdeklődőket, hogy a háromszék megyei „Erzsébet“ árvaleányne-velő intézetben, kiadható eselődleány nices. Ezután mindig közhírré tesszük, hogy hány leány és minő szakra lett képesítve s ha ily értesítésünk megjele-nik, akkor méltóztatassanak kérni; most pár évig egyet-len kiadható leányunk sem lesz, azért a megkere-sést kénytelen leszek figyelmen kívül hagyni. Kéz-divásárhely, 1905. okt. 22. Nagy Károly, árvaházi igazgató.

— **Elégett gyermek.** Megrendítő szerenésé-lenségnek esett áldozatul Kézdivásárhelyen Baksa János és neje Jánó Linának öt éves kis fia Tamás f. hó 18 ikán. A szülők közül az atya csépelni volt napszámba, az anya 63 lépés távolságra lévő köz-kutra ment vizért. Alig volt oda öt percig, remítő sikoltozást hallott a házból. Ész nélkül szaladt haza, de már későre ért oda. A kis fia, kit az ágyban fekve hagyott volt, felkelvén a tüzhelyhez ment melegedni. Ingecskéje tüzet fogott s a tűz be-lehatolt testébe. Nyaka, melle, combjai összeégtek. Sérülése oly nagy volt, hogy rövid időn a szegény gyermek kiszervevett.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyen a skarlát be-tegség fellépett. Egy áldozata is van már: Ifj. Mol-nár Mózes Molnár Károly polgártársunk 15 éves fia, aki f. hó 23-án a veszedelmes betegség áldozata lett. A korán elhunyt ifjút f. hó 23-án d. u. temették el a szigorúan fogva tartott rendőri óvintézkedések megtétele után, a Rudolf kórház halottas kamarájá-ból, igen nagy részvéttel a helyi ref. temetőkeribe. Béke poraival!

Háromszék vármegye legtöbb adót fizető vármegyei-zottsági tagjainak 1906-ik évre szóló névjegyzéke.

77. Potsa János tb. szolgabíró, Nagyajta 596 kor. 68 f. 78. Dr. Pethő József ügyvéd Torja 596 kor. 48 f. ügyvédi oklevél 79. Beczás Imre birtokos, Dálnok

595 kor. 08 f. 80. Dr. Szini Gyula járási orvos, Kéz-divásárhely 594 kor. 92 f. orvostudori oklevél.

81. Orosz Lázár háztulajdonos, Sepsiszentgyörgy 594 kor. 88 f. 82. Köllönte László vendéglős, Kézdi-vásárhely, 591 kor. 17 f. 83. Dr. Ferenci Géza ügy-véd Nagyajta 587 kor. 92 f. ügyvédi oklevél. 84. Damokos János birtokos, Alsócsernáton, 575 kor. 28 f. 85. Dr. Borbáth Géza orvos, Alsócsernáton 573 kor. 56 f. orvostudori oklevél. 86. Hadnagy Vince birtokos, Kovászna 571 kor. 62 f. gazdasági okle-vél. 87. Goldstein József kereskedő, Előpaták 570 kor. 05 f. 88. Molnár Lajos birtokos, Alsócsernáton 568 kor. 27 f. 89. Geréb János ügyvéd, Imecsfalva 567 kor. 90 f. ügyvédi oklevél. 90. Dr. Izsák Lajos orvos, Sepsiszentgyörgy 566 kor. 14 f. orvostudori oklevél.

91. Hadnagy Gyula birtokos Dálnok 549 kor. 59 f. 92. Kelemen Lajos tisztifőügyész Sepsiszent-györgy 530 kor. 14 f. ügyvédi oklevél. 93. Ifj. Ko-vács János gabona kereskedő, Kézdivásárhely 526 kor. 84 f. 94. Jakab István tak. pénztári vezérigaz-gató, Kézdivásárhely 518 kor. 44 f. 95. Id. Joós Elek birtokos, Kisborosnyó 517 kor. 03 f. 96. Imre Albert birtokos, Étfalva Zoltán 509 kor. 10 f. 97. Benke Géza birtokos, Eresztvény 491 kor. 13 f. 98. Neumann József szeszgyáros, Lécfalva 484 kor. 45 f. 99. Imecs János birtokos Torja 481 kor. 13 f. 100. Damokos Dénes birtokos, Alsócsernáton 475 kor. 86 f.

101. Gáspár Antal kereskedő, Búróth 467 kor. 60 f. iparkamarai tag. 102. Fejér Antal kereskedő, Kézdivásárhely 466 kor. 92 f. 103. Fejér Károly ke-reskedő, Kézdivásárhely 466 kor. 92 f. 104. Nagy Elek háztulajdonos, Sepsiszentgyörgy 461 kor. 62 f. iparkamarai tag. 105. Györbör Gergely adóhiv. el-lenőr Kézdivásárhely 458 kor. 78 f. gazdasági ok-le-vél.

(Vége következik.)

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD“ politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-nyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvke-reskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó“-fele gyógytár mellett.

Gyorsan, izléssel és a legolesóbb árban készít el minden a könyvnyomdai szak-mába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleve-keket, üzleti könyveket, név-jegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és élszekrényeket márványtal és anélkül, garnitúrákat, sodrony be-tátokeket, ágyakat, matracokat hajlitott és préselt ületű székeket, türgöny-tartókat, gyermekkosikákat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztergályos és faragó műn-lyemben készíttetek, s azoknak ugy jószágért mint tartósságáért tel-jes felelősséget válllok.

Könyvkötészetemben

minden fajta könyvek bekötését nagyon ju-tányos áron eszköz-löm s azokat kívánatra ellátatom éresarkókkal, miáltal azok tisztiszerre tartósabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban

minden szükségel-tető köz-ségi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finompapíron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.